

EU AI ACT · DRAFT GUIDELINES · 19 MEI 2026

High-risk AI in rechtspleging en democratie

Voor rechtbanken, juridische teams, ADR, civic tech en organisaties
rond verkiezingen of referendumprocessen.

-
- Annex III punt 8
 - High-risk classificatie in praktische stappen
 - Consultancyvariant voor AI Act readiness

Drie vragen bepalen de route

Gebruik dit als startpunt voor AI-inventarisatie, gap intake en roadmap.

01

Beoogd gebruik

Welke output geeft het systeem, in welke context en met welk effect op personen of operatie?

02

High-risk route

Valt de toepassing onder Annex III punt 8, of is eerst Article 5 of Annex I relevant?

03

Roadmap

Vertaal de classificatie naar plichten, evidence, training en leveranciersafspraken.

Intakevraag: Helpt deze AI alleen bij werkvoorbereiding, of stuurt het rechtstoepassing of stemgedrag?

Wat valt in scope?

Deze domeinvariant helpt om een eerste AI Act gap-check concreet te maken.

Dit domein raakt de kern van rechtsstaat en democratie: AI mag de menselijke oordeelsvorming niet ongemerkt overnemen.

- AI voor rechterlijke autoriteiten bij feiten, recht en toepassing op concrete feiten.
- Vergelijkbaar gebruik in alternatieve geschilbeslechting.
- AI die uitslag van verkiezing/referendum of stemgedrag kan beïnvloeden.
- Uitzondering voor puur administratieve of logistieke campagnetools zonder directe blootstelling.

Wanneer wordt dit een readiness-vraag?

Een usecase hoeft niet definitief beoordeeld te zijn om alvast governancewerk te starten.

Direct reviewen

- AI adviseert een rechter of ADR-beslisser over feiten of recht.
- AI past wet of jurisprudentie toe op een concreet geschil.
- AI personaliseert politieke boodschappen om stemgedrag te sturen.
- AI rangschikt of framed steminformatie direct voor kiezers.

Eerst afbakenen

- Juridische zoektool voor eigen research zonder beslisadvies.
- Samenvatting van stukken met onafhankelijke menselijke beoordeling.
- Campagneplanning, administratie of logistieke optimalisatie.
- Algemene publieke informatie zonder gedragssturing.

USECASES

Drie situaties voor de intake

Deze voorbeelden helpen om de juiste stakeholders en documenten te verzamelen.

01

Rechterlijke assistentie

AI suggereert hoe feiten en recht in een zaak moeten worden toegepast.

02

ADR

AI ondersteunt geschilbeslechting met concrete aanbevelingen.

03

Democratie

AI stuurt gepersonaliseerde politieke boodschappen of stemadvies.

Gebruik dit als startpunt voor scope, niet als definitieve juridische conclusie.

Wat levert een readiness-traject op?

De classificatie moet eindigen in acties, eigenaarschap en documenten.

Basisdeliverables

- AI-inventaris en risicoclassificatie
- Provider/deployer rolverdeling
- Gap-analyse op plichten en bewijs
- 30/60/90 dagen roadmap
- Managementsamenvatting en vervolgroutes

Domeinfocus

- Afbakening tussen research, assistentie en besluitvorming.
- Menselijke verantwoordelijkheid, uitlegbaarheid en broncontrole.
- Transparantie over AI-rol richting betrokkenen of publiek.
- Risico op manipulatie, bias, chilling effects en desinformatie.

Gebaseerd op de Commission draft guidelines

Gebruik dit als intake- en classificatiekader. Check definitieve guidance voordat juridische besluiten worden afgerond.

Status op 8 juni 2026

- De Commissie publiceerde de draft guidelines op 19 mei 2026.
- Annex III bevat 8 domeinen. Deze briefing werkt er 1 praktisch uit.
- De formele AI Act tekst blijft leidend.

Commission draft guidelines

Annex III official text

Article 6

Classifier

Voor besluiten met juridische gevolgen blijft een volledige systeem- en contextreview nodig.

VOLGENDE STAP

Classificeer je rechtspleging en democratie-AI voordat je roadmap vastloopt.

Embed AI helpt je van losse AI-lijst naar onderbouwde classificatie, gap-analyse en concrete 30/60/90 dagen roadmap.

Start AI Act gap intake

Bekijk Readiness Sprint

Plan gesprek

Auteur: Zahed Ashkara

Jurist, EU AI Act expert en AI governance & compliance consultant. Zahed helpt organisaties AI-systemen classificeren en governance praktisch maken.

